

را به وادی آثار و عقایدشان ببرد. در این گفتگوها از شاعران معاصر آلمانی زبان چیزی گفته نشده، با این همه «تیلور پنجاه سال ادبیات آلمانی زبان» است.

نسل‌های مختلف از نویسندگان کناره هم می‌آیند تا ما را با فضای کلی ادبیات آلمانی زبان آشنا کنند. صداها در عین گوناگونی، رنگین‌کمانی از نگره‌ها و نگاهها به ادبیات و زندگی را می‌سازند که در آن می‌توان زندگی انسان معاصر آلمانی زبان و به دنبال آن زندگی انسان مدرن را نگرید. جوابهای نویسندگان به مصاحبه‌گر در عین تفاوت بسیار با هم، در جایی به هم می‌رسند و آن، در گفتن از «نوشتن» و «کار» است و هر یک به زبانی، از «رنج نوشتن» و نیز «شکوه» آن با خواننده سخن می‌گوید. ترجمه گفتگوها روان و خواندنی‌ست بویژه که نام محمدرضا پورجعفری به عنوان ویراستار در شناسنامه کتاب آمده و نشان می‌دهد او نیز برای این کار واقعا سنگ تمام گذاشته است.

این کتاب برای آنهایی که با ادبیات آلمانی زبان مانوس‌اند دریچه‌ای نو می‌گشاید و برای خواننده تا آشنا با ادبیات آلمانی زبان گونه‌ای تاریخ ادبیات زنده و پویاست که از زبان نویسندگان بازگو می‌شود، نه با قلم ادیبان و محققان. بویژه خواندن این گفتگوها برای مصاحبه‌گران ایرانی که در مطبوعات کم نیستند بسیار آموزنده و راهگشاست.

مصاحبه‌ها هیچکدام کلیشه‌ای نیستند. او قبل از مصاحبه آثار نویسندگان، اجرای نمایشی کارهایشان و نقدهایی که در موردشان نوشته شده را به دقت خوانده و از آنجا که خود نویسنده است با آثار بسیاری از نویسندگان دمخور بوده‌است. روش او در واقع از آثار و خلق و خوی هر نویسنده شکل می‌گیرد. او قبل از مصاحبه چندین و چند بار با نویسنده ملاقات می‌کند، با او اخت می‌شود و در فرصتی مناسب که اعتماد نویسنده را جلب کرد با او به گفتگو می‌نشیند. مکان همه مصاحبه‌ها در «کارگاه نویسنده» که خانه اوست صورت می‌گیرد، این کارگاه ممکن است در روستایی کوچک در سوئیس باشد، در اتاق هتلی در رم، در شهری پررفت و آمد مثل مونیخ یا هر جای دیگر. چون روبرو شدن با نویسنده در اتاق کارش علاوه بر راحتی نویسنده به هنگام مصاحبه بسیاری از گوشه‌های پنهان از زندگی نویسنده را برای مصاحبه‌گر آشکار می‌کند. هاینریش بل، ماکس فریش، فریدریش دورنمات و تاحدی آلفرد آندریش برای خوانندگان فارسی چهره‌هایی آشناینند. از کارل تسوک مایر، هرمان کمتن، ولفگانگ کوپن، هانس اریش تسواک، اووه یونزن و مارتین والزر تقریباً خوانندگان فارسی هیچ نمی‌دانند و این مصاحبه‌ها می‌تواند ما را با چهره‌های ناآشنا اما مشهور ادبیات امروز آلمانی زبان آشنا کند و لحظه‌ای ما

«به نظرم نویسنده - نویسنده آزاد - در بلندترین نقطه آزادی قرار دارد. آزادی که در خطر باشد، زبان در خطر است و بر عکس. این تهدید از دستور زبان شروع می‌شود و در مرحله بعد هنرهای تصویری را دربر می‌گیرد. نویسنده با فعالیت، وظیفه و تعهد سر و کار دارد و این اوست که باید جای خود را بیابد... تعهد برای من شرط اولیه است.»

آنچه خوانندید فرازی است از مصاحبه هاینریش بل نویسنده بزرگ آلمانی با هرست بینک از کتاب گفتگو با ده نویسنده آلمانی زبان (ص ۳۵) که با ترجمه رحیم دانشور طریق به همت انتشارات دشتستان به تازگی منتشر شده است.

مصاحبه‌های این کتاب بسیار سنجیده و آموزنده‌اند. این را از لابه‌لای مصاحبه‌ها می‌توان دریافت.

مصاحبه‌گر در پیشگفتار، روش مصاحبه، انگیزه و چند و چون کارش را به روشنی توضیح داده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

علی عبداللہی

رنگین کمانی از صداها

گفت و گو با ده نویسنده آلمانی زبان

هرست بینک

رحیم دانشور طریق

نشر دشتستان، چاپ اول: ۱۳۷۸

